

Een beknopte update

5-11-2020 | Door Bernd Heijnen, Kees van Oostwaard en Martijn Ras, allen werkzaam bij Fiscale Zaken VIVAT Verzekeringen

VIVAT

De Tweede Kamer heeft de gebruikelijke jaarlijkse stortvloed aan vragen over de belastingplannen van het volgende jaar over het kabinet (en de betrokken ambtenaren) uitgestort. Soms nuttige vragen, maar niet zelden ook vragen naar de bekende weg.

In dit artikel geven we een update over (een deel van) de onderwerpen die we in een eerder artikel over Prinsjesdag hebben besproken.

Tarieven box 1 en heffingskortingen

Inkomensbeleid

Een van de Kamerfracties heeft gevraagd naar de ontwikkeling van het IB-tarief, de arbeidskorting en de algemene heffingskorting voor de komende vijf jaar bij ongewijzigd beleid. Daarop heeft het kabinet de volgende tabel gepresenteerd¹:

	2021	2022	2023	2024	2025
Basistarief	37,10%	37,07%	37,05%	37,03%	37,03%
Toptarief	49,50%	49,50%	49,50%	49,50%	49,50%

Zelfstandigen

Desgevraagd geeft het kabinet aan dat zij het aanzienlijke verschil in de fiscale behandeling tussen werknemers en zelfstandigen wil terugdringen. Het verschil draagt bij aan oneerlijke concurrentie op arbeidsvoorwaarden. Het zorgt ook voor schijnzelfstandigheid. Daardoor is een steeds groter deel van de werkenden niet of slechter verzekerd voor werkloosheid, ziekte, arbeidsongeschiktheid en de oude dag. Het kabinet wil ook voorkomen dat zelfstandigen door de afbouw financieel in de problemen komen. Een compenserende maatregel in het Belastingplan is het naar voren halen van de verhoging van de arbeidskorting uit 2022. Verder daalt het tarief van de eerste schijf ten opzichte van 2020 met 0,25 procent, conform het zogenoemde basispad. Zowel zelfstandigen als werknemers profiteren van deze maatregelen.²

¹ Nota naar aanleiding van het verslag Belastingplan 2021 (pag. 12)

² Nota naar aanleiding van het verslag Belastingplan 2021 (pag. 28)

Overdrachtsbelasting (starters, doorstromers en beleggers)

Diverse Kamerleden vragen wanneer de wetswijziging geslaagd is. Het kabinet geeft aan geen specifieke kwantitatieve doelstelling te hebben. Het kabinet wil een groep tegemoet komen waarvoor de inbreng van eigen middelen het meest knelt. De starters dus.

Veel Kamerfracties stellen ook vragen over de verwachte prijsopdrijvende en prijsdrukkende effecten van de maatregelen op het terrein van de overdrachtsbelasting. Bijvoorbeeld dat de overdrachtsbelastingvrijstelling wordt verdisconteerd in de verkoopprijs. Het kabinet verwacht dat de tariefdifferentiatie een effect zal hebben op de huizenprijzen. Volledige afschaffing van het verlaagde tarief van 2% leidt volgens schattingen van het Centraal Planbureau (CPB) tot een opwaarts effect op de woningprijs van 2,4%. Maar het kabinet verwacht dat het prijsverhogende effect van de nu voorgestelde maatregelen waarschijnlijk lager zal zijn. Het kan per saldo zelfs mogelijk prijsbeperkend uitpakken. Het CPB is in zijn berekening uitgegaan van een afschaffing van overdrachtsbelasting voor alle woningen. In het wetsvoorstel gaat het om een beperktere groep en dus niet de doorstromers. Ook wordt in het huidige wetsvoorstel het verlaagde tarief beperkt tot eigenaar/bewoners. Bovendien wordt het standaardtarief verhoogd. Het kabinet geeft aan dat dit mogelijk het opwaartse prijseffect van de startersvrijstelling mitigeert. *“Hoewel het uiteindelijke prijseffect moeilijk is in te schatten, ligt voor de woningmarkt als geheel in de rede dat de differentiatie prijsbeperkend uitvalt.”*³ Het CPB heeft geen inschattingen gemaakt voor het neerwaartse prijseffect van de verhoging voor beleggers. Het kabinet geeft ook nog aan dat starters bij wie de zogenoemde ‘Loan-to-Value’ (LTV) een probleem vormt maar de zogenoemde ‘Loan-to-Income’ (LTI) niet, minder (lang) hoeven te sparen voordat zij voldoende eigen middelen hebben om een woning te kopen. Gevraagd naar de effecten op de huurprijzen van de tariefdifferentiatie, geeft het kabinet aan dat niet onderzocht te hebben. Het kabinet verwacht een beperkt effect op huurprijzen. Naar verwachting neemt de vraag naar koopwoningen toe en neemt de vraag naar huurwoningen mogelijk af.

³ Nota naar aanleiding van het verslag Wet differentiatie overdrachtsbelasting (pag. 4)

Uit de beantwoording van een van de vragen blijkt dat het kabinet heeft overwogen nog een woningwaardegrens op te nemen bij de faciliteit voor de starters. Een dergelijke grens verhoogt de complexiteit voor de Belastingdienst en is om die reden niet in het voorstel opgenomen.

Het kabinet realiseert zich dat door de leeftijdsgrens oudere starters de faciliteit voor starters gaan missen en dat jonge doorstromers de faciliteit onbedoeld toch kunnen genieten. De gekozen grenzen sluiten het beste aan bij de uitkomsten van een onderzoek van het Kadaster uit mei 2020.

De aankoop van een woning door ouders voor kinderen is normaal gesproken belast met het 8%-tarief. Zij gaan namelijk niet in de woning wonen. Ouders hebben ook de mogelijkheid aan de kinderen een lening te verstrekken of een schenking te doen. Daarmee kan door de kinderen de woning worden aangekocht en dan is het verlaagde tarief wel van toepassing.

Ook risico's van misbruik komen aan de orde in de Nota naar aanleiding van het verslag. Het kabinet acht het risico klein dat in de situatie waarbij slechts een van de partners een starter is, het huis volledig op naam van deze jongere starter wordt gekocht. Het kabinet verwacht dat de banken in die gevallen bij het verlenen van een hypotheek verzoeken dat de partner, die de startersvrijstelling toepast, de woning alleen op zijn eigen inkomen kan financieren.

De Belastingdienst zal op haar website twee standaardformulieren publiceren (een voor een beroep op de startersvrijstelling en een voor het verlaagde tarief). Alleen deze formulieren kunnen gebruikt worden om in aanmerking te komen voor de startersvrijstelling of het verlaagde tarief. In het geval dat bij de aankoop van een huis de ene koper boven de leeftijdsgrens uitkomt en de andere niet, moeten beiden een verklaring invullen. De persoon die boven de leeftijdsgrens uitkomt de verklaring ten behoeve van het lage tarief en de ander de verklaring ten behoeve van de vrijstelling. De formulieren worden door het notariaat verwerkt en ingezonden naar de Belastingdienst (waarschijnlijk vanaf november 2021 via een digitaal systeem). Dat brengt extra werkzaamheden voor notarissen met zich mee. Het kabinet kan niet op voorhand aangeven hoeveel extra kosten notarissen hiervoor in rekening gaan brengen bij de klant. Naar verwachting is dat een beperkt bedrag. Het kabinet heeft er bewust voor gekozen om geen lijst te publiceren met onvoorzienbare omstandigheden die voor de koper onvoorzienbaar zijn op het moment dat de hoofdverblijfverklaring wordt afgegeven.

Wel worden voorbeelden genoemd: het overlijden van een verkrijger, echtscheiding van de verkrijgers, baanverlies, het aanvaarden van een baan in een andere regio of emigratie. Deze lijst is niet limitatief. Uiteraard moet de onvoorziene gebeurtenis er toe leiden dat een verkrijger niet de woning anders dan tijdelijk als hoofdverblijf kon gaan gebruiken.

Kijkend naar de doorstromers - waarvoor 2% overdrachtsbelasting blijft gelden - kwam nog de volgende vraag over het hoofdverblijfcriterium op. Hoe moet hiermee worden omgegaan bij woningen die na aankoop eerst nog grondig verbouwd moeten worden, voordat de koper het huis als hoofdverblijf betreft. Uit data van het Kadaster blijkt dat in minimaal 96% van de gevallen kopers binnen 12 maanden in de woning gaan wonen. Neemt een verbouwing langere tijd in beslag dan kan de inspecteur contact opnemen en kan de verkrijger aannemelijk maken dat de woning toch is gekocht om anders dan tijdelijk te gaan gebruiken als hoofdverblijf, maar dat de verbouwing nog in gang is.

Ons commentaar

De uitspraken van het kabinet over de effecten van de voorgestelde wijzigingen zijn gewaagd te noemen. Eigenlijk geeft het kabinet toe dat er geen onderzoek naar is gedaan. Het onderzoek van het CPB had immers een andere invalshoek. Dat betekent dat de verwachtingen niet gefundeerd zijn. En er zijn genoeg huiseigenaren in Nederland die weten dat zonder goed fundament een huis scheuren kan vertonen en - nog erger - wegzakken.

Ook het ontbreken van onderzoek naar het effect op huurprijzen is niet fraai. Het is nu giswerk, dat ook nog eens niet logisch voorkomt. Met zo'n krapte op de woningmarkt - ook de huurmarkt - is het vreemd om te veronderstellen dat huurprijzen zullen zakken.

Bij het punt van het mogelijke misbruik in het geval slechts een van de partners nog als starter kan worden aangemerkt, legt het kabinet de verantwoordelijkheid wel nadrukkelijk bij de banken neer. Vraag is of dat terecht is (en of er hier toch niet een lek in het wetsvoorstel zit).

Aanpassingen box 3

Veel Kamerleden hebben gevraagd welke alternatieve aanpassingen van box 3 zijn overwogen maar niet zijn doorgevoerd. Doel van het kabinet was om een grote groep belastingplichtigen met kleine vermogens in box 3 met ingang van 2021 te ontzien. Gelet op die termijn moest het stelsel in stand blijven. Andere mogelijkheden zoals een tegenbewijsregeling of het invoeren van een progressief tarief met een laag instaptarief voor de eerste schijf, zijn op zo'n korte termijn niet mogelijk.

Aan de invoering van een stelsel op basis van werkelijk rendement wordt nog gewerkt. Ook wil het kabinet juridisch advies inwinnen over een tegenbewijsregeling voor een specifieke groep belastingplichtigen. Dan moet bijvoorbeeld gedacht worden aan oudere belastingplichtigen die hun spaargeld aanwenden als (aanvullend) pensioen.

Kamerleden vragen in dit kader ook naar recente informatie over de belastingheffing over vermogensinkomsten in de ons omringende landen.

Het kabinet wijst naar het onderzoek dat het ministerie van Financiën in 2016 heeft uitgevoerd naar de fiscale behandeling van inkomsten uit vermogen in Denemarken, Duitsland, Italië, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Oostenrijk, de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en Zweden.

En voor actuele informatie kunnen de Kamerleden terecht op de website van de OESO. Benadrukt wordt dat informatie digitaal beschikbaar moet zijn voor “*een moderne en uitvoerbare belastingheffing op basis van werkelijk rendement*”.⁴

Diverse Kamerleden vragen naar de houdbaarheid van het wetsvoorstel. Het kabinet geeft aan dat de uitspraak van de Hoge Raad over box 3 ziet op de periode tot en met 2016. Daarna is het forfaitaire rendement van 4% losgelaten. Er zijn twee forfaitaire rendementsklassen (sparen en beleggen) geïntroduceerd met een eigen rendementspercentage. Op basis van werkelijke marktrendementen worden deze percentages jaarlijks geactualiseerd. Ook gelden er drie vermogensschijven. Diverse rechtbanken en gerechtshoven hebben inmiddels geoordeeld dat het huidige stelsel voor het belastingjaar 2017 niet in strijd is met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en fundamentele vrijheden. Het huidige wetsvoorstel wijzigt de systematiek niet. Het kabinet ziet dan ook geen aanleiding om aanvullend advies in te winnen over de houdbaarheid.

Veel Kamervragen gaan over de mogelijke verschuiving van vermogen van box 3 naar box 2. Het kabinet acht een dergelijke vermogensverschuiving onwenselijk en merkt ook op deze arbitrage niet nieuw is. Een volgend kabinet kan eventueel maatregelen treffen zoals beschreven in het rapport *Bouwstenen voor een beter belastingstelsel*⁵. Het huidige kabinet streeft naar een heffing op basis van het werkelijke rendement.

De allerlaatste vraag betrof het verzoek om een nadere inschatting van de groep die in box 3 spaart voor het pensioen. Op basis van de aangifte box 3 is het motief voor sparen niet te bepalen.

Ons commentaar

De Nota naar aanleiding van het verslag omvat 54 pagina's. Dat is op het eerste gezicht best veel voor een relatief kleine wijziging. Veel vragen kennen een overlap. Grootste gemene deler is toch wel dat gevraagd wordt naar de (on)mogelijkheid een

⁴ Nota naar aanleiding van het verslag Wet aanpassing box 3 (pag. 11)

⁵ Zie ook [Bouwstenen voor een beter belastingstelsel](#), *Financieel Actief*

heffing op basis van werkelijk rendement in te voeren. Dat zal op korte termijn niet gebeuren. Eerst maar eens de uitkomsten afwachten van het onderzoek naar de mogelijkheid van tegenbewijs. Die zijn voorzien begin 2021. Voor het overige is het wachten op een nieuw kabinet.

Einde overgangsrecht levensloop

Diverse Kamerleden hebben gevraagd naar de uitvoerbaarheid van het naar voren halen van het genietingsmoment. Het kabinet geeft aan de datum juist naar voren te willen halen vanwege de uitvoerbaarheid. De uitvoerders hebben dan in november en december 2021 de tijd om de loonheffing in mindering te brengen op het levenslooptegoeed. “*Hiermee wordt geborgd dat voor de berekening van de over 2022 verschuldigde belasting in box 3 niet hoeft te worden uitgegaan van de waarde van de levensloopaanspraak vóór loonheffing.*”⁶ De uitvoerder kan de loonheffing op de deelnemer verhalen door het verschuldigde bedrag te verrekenen met de waarde van de levensloopaanspraak.

Het einde van de levensloopregeling kan ook gevolgen hebben voor toeslagen. Veranderingen in het inkomen kunnen effect hebben op inkomensafhankelijke regelingen (en heffingskortingen). Dit is al onderkend in de Nota naar aanleiding van het verslag behorende bij het Belastingplan 2013. Daarbij is aangegeven dat deelnemers voldoende tijd hebben gekregen om de levensloopaanspraken over een langere periode op te nemen om het progressienadeel te beperken.

Ook vragen diverse Kamerleden waarom niet de mogelijkheid wordt geboden om het levensloopsaldo om te zetten naar het spaarverlof. Volgens het kabinet past het generieke karakter van levensloopsparen niet bij het doel van vervroegd uitreden zoals dat geldt bij verlofsparen.

De Nederlandse Vereniging van Banken heeft navraag gedaan bij haar grootste leden. Op basis daarvan wordt geschat dat er momenteel nog € 1,5 à € 2 miljard tegoed van 36.000 à 45.000 klanten bij banken staat.

Gevraagd wat er gebeurt met het levenslooptegoeed reageert het kabinet dat dit afhangt van de afspraken die hierover met de deelnemer zijn gemaakt. Een optie is uiteraard het tegoed uit te keren aan de deelnemer. Vóór 1 november 2021 kan de deelnemer er nog voor kiezen om het tegoed op te nemen in het kader van verlof.

⁶ Nota naar aanleiding van het verslag Overige fiscale maatregelen 2021 (pag. 4)

Diverse Kamerleden vragen ook iets dat al bekend was, namelijk dat de deelnemer de levensloopverlofkorting zelf te gelde moet maken in zijn/haar aangifte inkomstenbelasting. Bij de inhouding door de uitvoerder wordt daarmee geen rekening gehouden.

Kamerleden willen ook weten waarom er een leeftijdsgrens is bij 61 jaar: bij 61-plussers wordt de waarde belast als loon uit vroegere dienstbetrekking. Voor jongeren als loon uit tegenwoordige dienstbetrekking. Het kabinet geeft aan dat bij de invoering van dat onderscheid in 2010 er van werd uitgegaan dat *“opname van het levensloopverlof door een 61-plusser gericht is op het niet langer actief deelnemen aan het arbeidsproces.”*⁷

Het kabinet bevestigt dat een inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet en premies werknemersverzekeringen verschuldigd zijn als de deelnemer kiest voor opname van het levenslooptegode vóór 1 november 2021. Dat is niet aan de orde bij belastingheffing op het fictieve heffingsmoment van 1 november 2021.

Ook vragen Kamerleden naar de achtergrond van het afschaffen van de levensloopregeling. Het kabinet geeft aan dat uit de evaluatie van de levensloopregeling des tijds is gebleken dat de levensloopregeling in de praktijk slechts in geringe mate bijdroeg aan de voornaamste doelstelling: vermindering van de druk in het spitsuur van het leven van werknemers.

Ons commentaar

Om problemen te voorkomen (*‘helaas, u bent net te laat’*) is het verstandig dat een deelnemer niet wacht tot 31 oktober 2021 met het verzoek om het tegode over te laten maken naar de werkgever voor het opnemen van verlof. Dan bestaat het risico dat de plannen van de deelnemer niet gerealiseerd kunnen worden.

Voor deelnemers is het punt van de inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet en premies werknemersverzekeringen zeker van belang om mee te nemen in de afweging op welk moment het tegode op te nemen.

Sommige vragen lijken onnodig. Acht jaar na afschaffing nog weer vragen waarom de regeling ook al weer is afgeschaft, lijkt overbodig. En het punt van het verzilveren van de heffingskorting stond gewoon in de Memorie van toelichting bij het wetsvoorstel. Soms is het ook een kwestie van je huiswerk goed doen.

⁷ Nota naar aanleiding van het verslag Overige fiscale maatregelen 2021 (pag. 8/9)

De wens van de Kamerleden om de mogelijkheid te bieden levenslooptegode in te zetten voor verlofsparen is opvallend. Als het uitgangspunt is om werknemers langer te laten doorwerken, helpt een verlofspaarregeling daarbij niet. Maar als een dergelijke omzettingmogelijkheid wordt geboden, dan kan dat een mooie aanzet zijn voor de verlofspaarregeling voor de betrokken werknemer. Toch zijn daar kanttekeningen bij te plaatsen. Een verlofspaarregeling is geen tegode bij een externe partij. De werknemer is zelfs zijn of haar tegode kwijt bij bijvoorbeeld een faillissement. Ook bij wijziging van dienstbetrekking werkt dit niet. Dan moet er toch iets bedacht worden als een rekening bij bijvoorbeeld een bank. Dat vereist nieuwe wetgeving en het is de vraag of dit op een dergelijk korte termijn gerealiseerd kan worden.

Slotopmerkingen

De hiervoor besproken punten zullen uiteindelijk het aannemen van het Belastingplan niet in de weg staan. En zoals we direct na Prinsjesdag al schreven is dit de laatste Prinsjesdag voor het verkiezingsjaar 2021. Dat betekent dat politieke partijen zich willen profileren.

De plenaire vergadering van de Tweede Kamer over de belastingplannen staat gepland voor 10 en 11 november. Vervolgens is het de bedoeling om op 12 november te stemmen. Daarna gaan de wetsvoorstellen naar de Eerste Kamer en is het de bedoeling halverwege december de parlementaire behandeling af te ronden.

FA